

[2022'nin ardından] Kentlerin bir yılına kuşbakışı değerlendirmeler

2022, kentler bakımından pek parlak geçmedi: Yaşam güçlükleri, işsizlik, yoksulluk, şiddet, güvensizlik, barınma sorunları, iklim değişikliğinin etkileri ve ekolojik saldırılar daha da arttı. Ancak buna karşı direnişler ve kentli sivil toplumun karşılaştığı düşmanca şiddete rağmen dinmeyen bir mücadele de güçlendi.

Akin Atauz

29/12/2022

atauz@yahoo.com

Giriş: “2021 yılında kentlerde neler oldu? Kuşbakışı bir değerlendirme” dediğimizde, önce çok zor olmayan bir soru gibi duruyor. Ancak bu anlatıyı nasıl ele alacağımızı düşünmeye başladıkça, yanıt gittikçe güçleşiyor. Önce “kentler” kavramına bakalım. Metropoliten ve büyük ve orta boy ve küçük kentler, elbette farklı biçimlerde yaşadılar bu yılı; bunu nasıl tek bir anlatı olarak sunarız?

YÖNTEM: İkincisi, kentlerde olanlara nasıl bakacağız? Kuşkusuz istatistiklere/sayısal göstergelere dayanarak kanıtlanan bir değerlendirme yapamayız. Yapabileceğimiz ancak sayıların/ somut verilerin genel bir değerlendirmesinin düşündürdükleri/ yorumu olabilir. Yani, bilimsel bir kanıtlamadan çok, genel kentlerin durumu hakkında öznel bir deneme yazabiliriz.

KAYNAK: Kaynaklarımız da genellikle haber ajanslarını verdiği bilgiler, olgusal gerçekliklerle ilgili aktarımları/ gösterimleri olacaktır. Bu durumda yapabileceğimiz, genellikle metropol kentlerde (**İstanbul, Ankara, İzmir, Adana, Antalya, Konya,**

Gaziantep, Diyarbakır vb.) bazı kentsel konularla ilgili duruma ve bu durumdaki değişimlere bakarak bunları değerlendirmek olacaktır.

NEOLİBERALİZM: Bütün kentler için, 1980’lerde başlayan neoliberal dönemin ikinci veya son evresinde birçok açıdan ekonomik-ideolojik kriz içinde olduğumuzu söyleyebiliriz. Bu durum belki neoliberalizmin ve neoliberal kentin de sonuna doğru bir evreye geldiğinin işareti olabilir. Neoliberal kentte krizi ve gelişmeleri-çöküntüleri, ayrıca işbölümündeki değişim ve teknolojik gelişmelerin kentler üzerindeki dönüştürücü etkisi giderek daha somutlaştı. Bunları aşağıdaki bazı başlıklarda inceleyeceğiz.

DEMOGRAFI: Kent nüfuslarıyla başlayalım: Kentler göç almaya devam ediyor ancak iç göçlerde güçlenen yönelimin daha çok kentlerden başka kente doğru olduğu görülüyor. Mülteci göçleri bakımından, özellikle bazı kentler yoğun göç almaya devam etti. Mültecilerin demografik durumu, özellikle İstanbul için, bazı mahallelerin kapatılmaya başlanmasıyla bir somutluk kazanıyor.

Yoksulluk ve yoksunluk arttı

Sorunu daha kapsamlı görmek için kentlerdeki toplumsal gelişmelere ve sınıfların durumuna bakalım.

EKONOMİK GENEL DURUM: 2022 yılı içinde gelir bölüşümündeki kutuplaşma giderek arttı. Yoksulluk hem artar hem de derinleşirken diğer neoliberal ülkelerde olduğu gibi **Türkiye’de** de, en üst gelir grupları daha da zenginleşti. Gelir dağılımındaki uçurumlaşma, kentin gündelik yaşamının birçok cephesine ve mekana yansımaya devam etti. Üst sınıfların yaşadığı kentsel mekanlar ve alış-veriş/ eğlence yerleri, özellikle metropollerde, giderek daha lüks ve gösterişli, daha canlı hale geldi. Bankalar ve borsa yatırımcıları, yüksek karlar elde etti. Sermayeden yana ekonomi ve faiz politikaları, ekonomi az da olsa büyürken ücretli çalışan kesimin satın alma gücü giderek düştü ve işgücü ödemlerinin payı gerilerken sermayenin payı gelişti.

SINIFLARIN GENEL DURUMU: Kent haklarının kullanımı, kaybeden sınıflar/ yoksullar bakımından, özellikle beslenme, barınma, enerji altyapılarından yararlanma ve kirlenmelerden, işsizlikten ve yüksek enflasyon/ pahalılıktan vb. olumsuz etkilenme bakımlarından giderek kötüleşti. Yoksulluk ve çeşitli biçimlerde artan adaletsizlik ve bunun getirdiği tekinsizlikler, konut/ kent merkezleri/ kentsel ulaşım ve kamusal alanlar gibi kentsel dokulara ve kentlerin biçimlenişine, sınıf ayrımının mekana yansıması bakımından giderek netleşti.

AYRIMCILIKLAR: Yoksulların yaşamını daha da güçleştiren ve pahalılaştıran uygulamalar ve ayrımcılık, bazı kentlerde etnik kökenli çatışmalar ve güvensizlikler, yabancı düşmanlığının artışı/ faşizan saldırılar, kentleri biraz daha tekinsizleştirdi. Her zaman ayrımcılığa uğrayan Kürtler, Aleviler, Gayrimüslimler, kadınlar, mülteciler grubuna bu yıl nefret hedefi olarak LGBTİ+ grupları eklendi. Neredeyse kolluk ve yargı tarafından koruma sağlanan ve dini örgütler/ tarikatlar tarafından desteklenen ataerkil erkek saldırganlığı/ kadına ve çocuklara yönelik taciz ve şiddet bütün yıl gündemde kaldı. Ayrıca şiddete uğrayan kadına sağlanması gereken koruma ve barınma haklarından, çocukların yararlanması gereken temel haklardan (başta okullarda bir öğün yemek vb.) giderek uzaklaşıldı.

ŞİDDETİN KAMUSAL KAYNAKLARI: Krizin ve sınıf ayrımının derinleşmesi, kentlerin gündelik yaşamının yoksulların bütçesine göre dayanılmaz derecede zorlaşması, ekonomik/ toplumsal ve politik hak arayışlarına/ protestolara, bazı kentlerde grevlere neden oldu. Ekonomik mücadeleler (ücret mücadelesi/ sendikal mücadele/ ödenemeyen borçlar/ iflasları ve esnafın kapanan dükkanlar) ve örgütlenme güçlüklerine karşı emek direnişleri arttı. İktidar, emekçiler/ öğrenciler/kadına ve toplumsal cinsiyet ayrımcılığına karşı duran kitleler tarafından gerçekleştirilen kentsel-toplumsal hareketleri her zaman şiddetle bastırmaya çalıştı. Polis baskısı ve polisin her türlü protestoya karşı gösterdiği katılık giderek tırmandı. Ayrıca kentlerde, 2023'teki seçimlerin yaklaşması nedeniyle, **İstanbul**'daki gibi, kaynağı açıklanamayan türdeki patlamalar ve derin devletle ilişkisi olabileceği kuşkusunu yaratan kargaşa ortamları oluşmaya başladı.

Üretim, emek ve istihdamda daralma

KENT MEKANI VE MERKEZLER: Kent merkezlerindeki parçalanma sürdü. Eski yol boyu çarşılar ve pasajların, sinema-tiyatro, kafe-pastane/ restoran/ bar ve meyhanelerin, kitapçıların zenginleştirdiği merkez dokusu çökmeye devam etti. Rant ekonomisinin işleyiş biçimi ve gücü karşısında metropollerdeki merkezlerde zaten salgın hastalığın etkisiyle zayıflayan eğlence sektöründeki küçük esnaf ve sanatkarlar, enflasyonun ve ekonomik krizin de etkisiyle ve iktidarın siyasal İslamcı baskılarıyla, 2022'de de giderek küçüldü. Çarşıda esnafın kapanan işyeri artarken, kapanan AVM'lerin sayısı da arttı. Ayrıca KSB ve OSB'lerde de aynı eğilim görüldü. Yani kentsel mal ve hizmet üretimlerinde, özellikle ticaretle kriz devam etti.

KENTSEL ÜRETİM: 1980 sonrasında kentlerden çekilmeye başlayan fabrikalar ve sanayi üretimi, yerini kentlerdeki küçük üretimlere ve hizmet üretimine bırakmıştı. Kentler daha çok hizmet ve inşaat sektörlerindeki üretimlere doğru geçmiş ve üretimin örgütlenmesi daha çok “esnek üretim” tekniklerine uygun hale gelmişti. Bu yıl inşaat sektörü ve ilgili diğer üretimler, orta sınıflara yönelik konut pazarındaki daralma nedeniyle özellikle küçük-orta boy müteahhitler bakımından küçüldü; ama tekelci müteahhitlerin lüks niteliğindeki konut üretimi sürdü.

EMEK VE İSTİHDAM: Küçülen ama rekabetçiliği artan birimlerin üretimdeki emek bakımından esnek üretimin anlamı, kuralsız ve güvencesiz çalışmak, sömürüye ve düşük ücretlere, zor çalışma koşullarına razı olmak biçiminde tanımlanabilir. Emek alanında 2022’nin en ilginç mücadelelerinden biri, yeni iş bölümüne göre giderek gelişmekte olan “kurye” çalışanları tarafından gerçekleştirildi. Motosikletlerinin sahibi olan, ücretli izin veya hastalık vb. gibi hakları olmayan ve çalışma koşulları, ücret vb. gibi konularda zayıf ve örgütsüz olan emekçiler sendikalaşmak isteyince işveren kuryelerin “esnaf” kategorisinde kalmaları için ciddi bir mücadele verdi ve kuryeler işçi değil esnaf olarak çalışmaya devam etmek zorunda kaldı. Kentlerde istihdam koşulları hem kötüleşti, hem de ücretler enflasyon karşısında erimeye devam etti. Özetle, emek ucuzladı ama istihdam artmadı.

Artan barınma sorunu

KONUT: Kentlerde konut dokusunda, mahallenin ve yatay kent imgesinin yitimi yanı sıra, “kuleleşme”, yavaşlayarak da olsa sürdü. İnşaat sektöründe iktidarın/ iktidar partisinin denetimindeki belediyelerin kayırdığı çeteleşmiş monopoller eliyle kullanılabilecek (yeşil alanlar, deprem toplanma alanları vb. dahil) son kalan kent topraklarına el koymaların ve rant hırsının kente karşı mutlak bir saldırganlıkla sergilenmesi daha açık hale geldi. Hemen hemen bütün sınıflar için yoğunluk artımı ve kuleleşme, üst sınıflar için banliyöleşme ve lüks konfor sağlanması, konut sitelerini “çitleme” ve bazı durumlarda, kentin doğal verilerinin yalnızca sermaye sınıflarına açık hale gelişi vb. gibi gelişmeler devam etti.

BARINMA VE KİRACILAR: Konut sektöründe, enflasyon ve ithalata TL’nin değer kaybı nedeniyle inşaat maliyetleri ve satış fiyatları hızla yükseldi. Konut pazarı krize girdi ve orta sınıfların konut mülkiyetine erişimi güçleşti, hatta bazı az gelirli konut sahipleri mülklerini elden çıkarmak zorunda kaldı. Konutta yaygın olan mülk konut sayısı bu yıl azaldı ve kiracıların oranı ve kiralara hızla arttı. “Kira kontrolleri”/ yeni yasalar gündeme geldiyse de, bunun bir etkisi olmadı. Barınma hakkı bakımından diğer bir olumsuzluk öğrenci yurtlarında yer bulamayan ve bu nedenle okuyamayan veya kazandıkları hakları ertelemek zorunda kalan öğrenci sayısı artması oldu.

KENTSEL DÖNÜŞÜM: Barınma sorunu bakımından en çok üzerinde durulması gereken konulardan biri, özellikle İstanbul’da eski kent dokusunda tutulabilen yoksulları çeperlere sürme aracı olarak kullanılan ve açık polis şiddetiyle desteklenen “kentsel dönüşüm” uygulamalarında giderek zalimleşen tutum oldu. Buna karşılık iktidar yanlısı olmayan belediyelerde (**Ankara Mamak**’ta küçük konutlardan oluşan bir sitenin yoksul yaşlılara ve öğrenciler kiraya verilmek üzere düzenlenmesi gibi) küçük ama olumlu bazı kentsel dönüşüm uygulamaları oldu.

TOKİ: Kamu kesimi (yerel ve merkezi) Cumhuriyet tarihinde ilk kez, kentlerde yoksullar için, uygun ödeme koşullarında konut üretmek üzere proje geliştirdi. TOKİ’nin kuruluşundan yaklaşık 40 yıl sonra, kazandığı deneyim, teknolojik ilerlemeler ve böyle bir projeyi üretebilecek know-how’a sahip olması sayesinde büyük bir konut üretim programı açıkladı. Ancak şimdiye kadar yapılan açıklamalar, asıl nedenin, yoksullara/ en alt sınıflara konut sağlamak olmadığı kuşkusunu yaratıyor. Ülkenin ve inşaat sektörünün kriz içinde bulunması, hem de genel seçimlere çok kısa bir süre kalmışken, iktidarın oy kazanma arayışı, asıl neden olabilir. Ayrıca yoksul aileler için öngörülen en ucuz konutların ödeme planı (“kira öder gibi borç ödeyerek, konut sahibi olmak” sloganı) ekonomik kriz ortamında mali olarak olanaksız.

KENTSEL ULAŞIM VE KAMU ULAŞIMI: Kentlerde raylı kamusal ulaşım sistemlerinin geliştirilmesiyle ilgili geliştirilen projeler uygulanamadı veya iktidar yanlısı olmayan kentlerde geliştirilenler merkezi yönetim eliyle engellendi/ baltalandı ve gerçekleştirilemedi/ inşaat süreci uzatıldı. Savaş ve kriz nedeniyle artan enerji fiyatlarından ötürü raylı/ lastik tekerlekli ve denizdeki kamusal ulaşım yoksullar için giderek pahalılaştı. Buna karşılık özel otomobil kullanımı artan fiyatlardan etkilendiyse de azalmadı ve yarattığı trafik tıkanıkları hem kirlenmeler bakımından kentlerde en önemli sorun olmaya devam etti. Acil durumlarda ve orta sınıflar açısından kamu taşımacılığının bir parçası sayılabilecek taksiler konusunda İstanbul'daki sorun ise kent toplumuna karşı, iktidar eliyle ve büyük bir pervasızlıkla sürdürülüyor.

Ulaşımда yeni yöntemler

BİSİKLET VE SCOOTER: Yayalar/ yaya bölgeleri bakımından ciddi bir gelişme olmadıysa da bazı kentlerde (bir kısmı göstermelik de olsa) bisiklet yolları projeleri yapılmaya ve uygulanmaya başladı. Ancak bisikletlilerin kent içi trafiğe eklenenebilmesi ve güvenli bir sürüş elde edebilmesi bakımından çok sayıda eksik hala devam ediyor. Gelişmekte olan "scooter" kullanımı, bir bakıma (demografik-ekonomik) bir grup bakımından yayalıkla eklenerek yeni bir olanak yaratma şansı olarak görülebilse bile kuralsızlık ve riskler nedeniyle henüz marjinal durumda. Ancak bazı kamu kuruluşları (PTT kargo gibi) dağıtımda scooter kullanmaya başladı.

TARİHİ ÇEVREYİ KORUMA VE RESTORASYON: Kentlerin tarihi çevrelerinin “korunması” ve “restorasyon” projeleri, iktidarın ideolojik yaklaşımını sürdüren yerel yönetimler eliyle tam bir fiyasko ve katliam olmaya devam etti ama iktidarın elinde olmayan kentlerde de ciddiye alınabilecek bir koruma programı olmadı veya uygulanmadı. Muhafazakar iktidarın bütün kentler için, “olmayan bir tarih” icat etmek, İslamiyet öncesini silmek ve yok etmek, kentleri gerçek kimliklerinden ve kişiliklerinden/ çoğulluklarından uzaklaştırmayı amaçlayan milliyetçi tutumu, hemen hemen bütün kentler bakımından egemen olmaya devam etti.

KÜLTÜR VE SANAT: Kentlerde salgın ertesinde, sanatların/ sanatçıların durumu bakımından kültürel etkinliklerdeki toparlanma ve canlanma beklentisi ekonomik kriz nedeniyle bu yıl da zayıf kaldı. Bunun başlıca nedenleri arasında, iktidarın özellikle müzik ve müzisyenler üzerindeki ideolojik baskısı, tiyatro ve sinemayı, iyi mimarlığı

desteklemeyen, olabildiğince baltalamaya çalışan tutumu sayılabilir. Ancak asıl neden siyasal İslam'ın özgürlükleri yok etmeye çalışması, özgür ve yaratıcı aklı baskı altına alması, üniversiteleri çökertmesi, politik çoğulculuğu ve insan haklarını/ kentli haklarını/ demokratik hakları hiçe sayması, kentlerdeki entelektüel yaşamı ve sanatların soluk alabilme olanaklarını denetleyerek kültürel hegemonyasını kurmak istemesiydi.

Merkezi müdahaleler

YEREL VE MERKEZİ YÖNETİM VE KAYIIMLAR: Kentlerdeki yerel yönetimler/ belediyeler bakımından asıl sorun, merkezi yönetimin veya tek adam yönetiminin kentsel rantı kendi lehine ve yandaşları için denetleyebilmek ve artırabilmekte çok kararlı olmasıydı. Bu amaçla yerel yönetimlere sürekli olarak müdahale etti; belediyeleri etkisizleştirdi, yetkilerinin ve etki/ karar alanlarının daralttı. Merkezi yönetimin kentlere saldırısı bu anlamda giderek arttı. Bunun en kötü örnekleri, elbette Kürtlerin seçmiş olduğu belediyelerin çok büyük bir kısmının, “kayımlanmış” olmaya devam etmesiydi. Yılın son günlerinde İstanbul bile “kayım” tehdidi altına girdi.

MERKEZİ YÖNETİMİN KENTLERE EL KOYMASI: İktidarın denetiminde olan ve olmayan kentlerde, stratejik önemdeki (“yüzük taşı”) parsellere, tarihi dokulara (**Saraçoğlu Mahallesi** gibi), sağlık kuruluşlarına (şehir hastaneleri gibi) veya yeşil alanlara ve parklara (millet bahçeleri gibi) genellikle rant yaratmak/ yandaş korumak amacıyla yapılan müdahaleler, 2022 boyunca bütün mücadelelere karşı sürdü.

BELEDİYELER: Belediyeler, iktidar partisinin denetiminde olmasalar bile (belki **İzmir** hariç) plansız/ programsız ve sorunu en çok hissedilen ucunu makyajlayarak geçiştirmek tutumundan vaz geçmedi. Özellikle **Ankara Belediyesi**, **Melih Gökçek**'den kalan projeleri uygulamayı sürdürmekte hiç duraksama göstermediği için demokratik beklentilerin giderek kaybolmasına neden oldu. İktidar yanlısı olamayan belediyelerde “katılım” bir sözcük olarak çok sık kullanılsa bile, bu yıl da, (İzmir ve **Eskişehir** bir yana bırakılabilirse bile) gerçek bir uygulama olarak geliştirilmedi. Katılım ve demokrasi

arayışı bakımından bir içtenlik ve gerçek çaba görülememesi kentlerin geleceği bakımından giderek artan ekolojik sorunlar nedeniyle umut kırıcı olmaya devam ediyor.

Sivil toplumdan itirazlar

SİVİL TOPLUM: Gezi Hareketi/ Taksim Dayanışması gibi gerçek kent savunusu yapanların hapis cezasına çarptırılması bu yılın en sinsi karabasanıydı; ancak “geziciler” bu gözdağını tam tersine çevirmeyi ve kent savunusunun değerini yükseltmeyi başardılar. **İzmir Aliğa’da São Paulo** nükleer uçak gemisinin geri çevrilmesi, **İstanbul’un Üsküdar** ilçesinde yer alan **Validebağ Korusu’nun** “Millet Bahçesi”ne dönüştürülmesinin engellenmesi, **Sinop’ta** nükleer santrale karşı verilen mücadele, diğer başarılı kentsel mücadele örnekleriydi. Bunun dışında, kentlerde yurttaş örgütlenmeleri/ girişimleri bakımından ise resmi, örgütler (meslek odaları dışında dernek, vakıf vb.) aracılığıyla veya girişim grupları/ “ad-hock” örgütlenmelerle kent yönetimine sahip çıkma girişimi bakımından bir kıpırdanma olduğu söylenemez.

KATILIM VE DEMOKRASİ ARAYIŞI: “Kent konseyleri” ciddiye alınması güç “katılımcı” belediye uygulamaları (komik “referandum” uygulamaları vb. gibi) etkisinden çok reklamı ön planda olan “yumuşak demokrasi” uygulamaları yöneticilere göre “zararsız” biçimde sürdü. Ama sosyal demokrat belediyelere yapılan gerçek katılım başvuruları (Ankara’da **Küçükesat Hali**, **100.Yıl Çarşısı**, ya da **ODTÜ** öğrencilerinin ODTÜ Ormandan yol geçirilmesinden vaz geçme talepleri gibi) geri çevrildi.

İklim değişikliği ve ekolojik iyileştirmeler planlarda yok

EKOLOJİK DURUM VE PLANLAMA: Kentlerin ekolojik durumu dikkate alarak gerçekten bütüncül ve demokratik planlanması, kentin makro-formunun denetim altına alınması/ tarım alanlarının ve çevredeki ağaçlandırmaların-ormanların korunması ve ulaşım master planının böylesi bir plana dayandırılması vb. gibi beklentiler bakımından olumlu bir değişiklik olmadı. “Mevzii plan” uygulamaları sürüdü. Enerji kullanımında temiz enerjiye geçiş bakımından kararlı bir girişimden çok petrol ve türevlerindeki fiyat artışlarından ötürü, küçük yeni kıpırdanışlar söz konusu oldu.

AFETLER: Doğal afetler bakımından kentlerde giderek daha fazla etkili olmaya başlayan fırtına-kasırğa ve sel/ su baskını toprak kayması, kuraklık-yağışsızlık vb. gibi durumlar daha sık olarak görülmeye başladı. Bu olaylar şimdilik iklim değişikliği ile uzaktan ilişkilendiriliyor. Deprem riski henüz gerçek bir karşılık bulmadı ama toplanma alanlarının yok edilmesi ve rant amacı ön planda tutulan bina yenilemeleri devam ediyor. Kentsel gelişim için yer seçiminden başlayarak ve etkin projeler geliştirilerek yapılması gereken hazırlık, henüz kentlerin gündeminde değil.

KATI ATIK: Türkiye'nin diğer ülkelerden çöp ithal etmesi, karşı çıkışlara rağmen sürdürüldü. Kentlerdeki katı atık veya seçilmiş bazı malzemeyi toplayan ve geçimini böyle sağlayan en yoksul ve en kötü koşullarda çalışan gruplara merkezi yönetim (bazı durumlarda belediyeleri de yanlarına alarak) anlaşılabilir biçimde müdahale etmeye başladı. Atık toplayıcılar belli bir üniforma giymeye, kayıt altına alınmaya vb. zorlandı. Depolarına el konuldu. Atığın özel firmaların kar alanı haline getirilmesi ya da "sektörün özelleştirilmesi" çabaları başladı ama durum şimdilik sürüncemede bırakıldı.

İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ: Asıl önemli gelişme (ya da atalet) pek çok belediyenin kentleri için "*İklim Değişikliği Eylem Planları/ İDEP*" hazırlatması, ama neredeyse bütün yerleşimlerde bu planları rafa kaldırmaları oldu. Oysa bu, kent yönetimlerinin en çok ciddiye almaları gereken konu olduğu gibi kentlerdeki ekolojik sorunların bütüncül ve sistematik olarak ele alınması olanağını sağlayacak bir belge niteliğinde.

İDEP: İDEP’ler hava, toprak ve su kirlenmelerinin azaltılması, doğal kaynakların korunması, enerji sakınımı ve enerji kaynaklarının çeşitlenmesi ve giderek güneş enerjisinden daha verimli ve etkin yararlanabilen kentlere doğru gelişimin sağlanması, geri dönüşümün (özellikle su/ yağmur suyu, organik ve bazı katı atıklarda) sağlanması, yeşil alanların bütünleşik olarak planlanması ve kentsel ısı adalarının ve geçirgen olmayan yüzeylerin sınırlandırılması vb. bakımlarından ciddi bir başlangıç sağlayabilirdi. Ancak başarılı bir ilk çalışma olduğunu söyleyebileceğimiz İDEP doğrultusunda ciddiye alınabilecek ilerlemeler çok sınırlı kaldı.

SONUÇ: Yaşam güçlükleri, artan işsizlik, yoksulluk, şiddet ve saldırılar-güvensizlik, konut sorununda (özellikle yoksullar ve kiracılar için) artan güçlükler, ekolojik felakete doğru gidişin umursanmaması buna karşı protestolar, direnişler ve kentli sivil toplumun karşılaştığı düşmanca şiddete rağmen dinmeyen bir mücadele sürüyor. İklim değişikliği konuları (belki maliyetin büyüklüğü nedeniyle) henüz ciddiye alınmıyor. 2022’de kentler, bir yandan ekonomik krizin ve politik-ideolojik baskıları altında ezilirken diğer yandan da yaklaşan seçimin arifesi olması nedeniyle umutların sürekli olarak beslendiği ve artırıldığı bir yıl oldu.

Akın Atauz